

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту
(найменування кафедри)

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня бакалавр
зі спеціальності 071 «Облік та оподаткування»
(шифр та найменування спеціальності)
за освітньою програмою «Облік і аудит»
(назва освітньої програми)

на тему: «Нормативне забезпечення та діюча практика обліку та контролю розрахунків з оплати праці (на прикладі КП «Чорноморськводоканал»)»

Виконавець:

студентка ФМОІТ

Яковлева Євгенія Михайлівна

(прізвище, ім'я, по-батькові)

_____ (підпис)

Науковий керівник:

кандидатка економічних наук, доцентка

(науковий ступінь, вчене звання)

Сиротенко Наталія Анатоліївна

(прізвище, ім'я, по-батькові)

_____ (підпис)

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Ефективна організація обліку оплати праці та пов'язаних з нею розрахунків має велике значення для підвищення продуктивності праці, збільшення обсягів виробництва, поліпшення якості, розширення асортименту та підвищення конкурентоспроможності продукції (товарів, робіт, послуг).

Заробітна плата в розрізі соціально-економічної категорії виступає ключовим засобом задоволення поточних потреб працівників і економічним стимулом для підвищення основних показників, таких як суспільне виробництво, продуктивність праці, конкурентоспроможність та зниження виробничих витрат. Тому заробітна плата займає центральне місце в бухгалтерському обліку будь-якого підприємства. Вона становить місце зіткнення інтересів роботодавців, найманих працівників, податкових органів, банківських та страхових установ тощо. Кожен з цих суб'єктів розглядає оплату праці як один з найважливіших показників для стабільного функціонування. У сучасних умовах сфера обліку оплати праці є надзвичайно складною та вимагає значних зусиль.

Підприємства, які використовують недорогу робочу силу, не інвестують кошти у підвищення продуктивності праці, стимулювання працівників, оновлення виробничих активів та розвиток персоналу, що призводить не лише до низького рівня продуктивності праці, але й до виробництва товарів (робіт, послуг), які мають низьку якість і не конкурентоспроможні. Крім того, роботодавці часто уникають оподаткування оплати праці, використовуючи неофіційні виплати заробітної плати у «конвертах».

Багато вітчизняних та зарубіжних вчених займалися дослідженням питань, пов'язаних з працею та її оплатою. Зокрема, вивчалися складові виплат працівникам згідно з міжнародними та національними стандартами бухгалтерського обліку, а також основні відмінності й особливості цих стандартів. О. Ф. Ярмолюк та Н. В. Оляднічук проводили дослідження щодо облікових аспектів виплат працівникам підприємств. І. О. Леско зосереджувався на особливостях організації обліку виплат працівникам, формування резервів на додаткове пенсійне забезпечення та інші виплати персоналу, а також на принципах формування витрат на персонал з метою їх відображення в фінансовій звітності підприємств.

Методика формування та відображення інформації про оплату праці у системі бухгалтерського обліку розрахунків з оплати праці була предметом досліджень І. В. Орлова. О. В. Цятковська проводила дослідження щодо організації бухгалтерського обліку виплат працівникам. Н. В. Оляднічук досліджувала законодавче та нормативне забезпечення обліку праці, оплати праці та інших соціальних пільгових виплат.

Необхідність виявлення дискусійних питань з боку теорії і практики, розробка рекомендацій щодо поліпшення інформаційного забезпечення в системах обліку та контролю розрахунків з оплати праці комунальних підприємств зумовили вибір теми кваліфікаційної роботи та її актуальність.

Мета дослідження. Метою дослідження є розгляд теоретичних положень і розробка практичних рекомендацій, спрямованих на удосконалення обліку та контролю розрахунків з оплати праці на прикладі КП «Чорноморськводоканал».

Завдання дослідження. Для досягнення мети було поставлено такі завдання:

- дослідити сутність, поняття та види розрахунків з оплати праці, нормативно-правові документи, які регулюють облік розрахунків з оплати праці в нашій країні.
- дослідити порядок документального оформлення розрахунків з оплати праці та обліку у КП «Чорноморськводоканал».
- розкрити питання організації та завдань обліку та контролю розрахунків з оплати праці КП «Чорноморськводоканал».
- виявити можливі шляхи удосконалення обліку розрахунків з оплати праці у КП «Чорноморськводоканал».
- розглянути теоретичні й практичні основи контролю та аналізу розрахунків з оплати праці на підприємстві, розробити рекомендації щодо покращення системи контролю у КП «Чорноморськводоканал».

Об'єкт дослідження. Об'єктом кваліфікаційної роботи є процес організаційного та методичного забезпечення обліку та контролю розрахунків з оплати праці у КП «Чорноморськводоканал».

Предмет дослідження. Предмет дослідження складається з сукупності теоретико-методичних та науково-практичних аспектів обліку та контролю розрахунків з оплати праці у КП «Чорноморськводоканал».

Методи дослідження. У процесі написання кваліфікаційної роботи застосовано загальнонаукові та специфічні методи пізнання. Методи теоретичного узагальнення, групування і порівняння надали можливість дослідити зміст основних категорій, що пов'язані з розрахунками з оплати праці. За допомогою логічного методу визначено особливості облікових та контрольних процедур на досліджуваному підприємстві. Використання методів індукції та дедукції, причинно-наслідкового зв'язку дозволило дослідити методичні підходи до організації та ведення обліку розрахунків з оплати праці, проведення аудиторської перевірки об'єкта дослідження. Так, для визначення сутності розрахунків з оплати праці був застосований історичний та діалектичний метод; для визначення місця розрахунків з оплати праці у системі бухгалтерського обліку та контролю підприємства – системний підхід.

Інформаційна база дослідження. Для вирішення завдань роботи було використано таку базу: Податковий кодекс України, національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку, Міжнародні стандарти фінансової звітності, наукові праці вітчизняних та зарубіжних вчених, матеріали науково-практичних конференцій, електронні ресурси мережі Інтернет, реєстри синтетичного та аналітичного обліку, фінансова звітність КП «Чорноморськводоканал».

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота бакалавра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (37 найменувань) та з 8-ми додатків. Загальний обсяг роботи становить 60 сторінок. Основний зміст викладено на 54 сторінках. Робота містить 10 таблиць, 4 рисунка.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «*Теоретичні основи обліку розрахунків з оплати праці в Україні, її організація та регулювання*» розглянуто визначення та нормативно-

правове регулювання обліку розрахунків з оплати праці, приділено увагу дискусійним питанням обліку розрахунків з оплати праці.

У другому розділі *«Облік та контроль розрахунків з оплати праці на прикладі КП «Чорноморськводоканал»* надано загальну економічну характеристику підприємства, розглянуто документальне оформлення операцій з обліку розрахунків з оплати праці та особливості обліку, запропоновано напрями вдосконалення системи обліку розрахунків з оплати праці.

У третьому розділі *«Контроль та аналіз розрахунків з оплати праці»* розглянуто питання контролю розрахунків з оплати праці, проведено економічний аналіз показників діяльності підприємства, запропоновано шляхи удосконалення системи контролю розрахунків з оплати праці.

ВИСНОВКИ

За результатами дослідження встановлено, що заробітна плата має першорядне значення для мотивації людей до покращення продуктивності та якості роботи. Це важливий чинник, який впливає на успішне функціонування підприємства.

1. На сьогоднішній день, термін «заробітна плата» є актуальним, і науковці провели дослідження у різних напрямках, що стосуються цієї теми. Вони розглядали її з позицій економіки праці для найманих працівників (матеріальний стан працівника) і підприємців (витрати на оплату праці). Заробітна плата складається з основної, додаткової і заохочувальної частин. Оплата заробітної плати залежить від системи оплати праці, такої як годинна або відрядна. Форми та системи оплати праці встановлюються підприємством самостійно, враховуючи його діяльність та умови праці.

Двома основними нормативними документами, які регулюють облік оплати праці, є Закон України «Про оплату праці» від 24.03.1995 року і Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 26 «Виплати праці». Основою для нарахування зарплати працівникам є мінімальна заробітна плата, яка на сьогоднішній день є об'єктом дискусій у галузі оплати праці через її зростання.

2. КП «Чорноморськводоканал» є основою для ознайомлення та вивчення розрахунків з оплати праці. На цьому підприємстві використовується автоматизована система бухгалтерського обліку. Для зручності використовується план рахунків, розроблений на основі «Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій». Створення первинних документів та ведення реєстрів бухгалтерського обліку відбувається згідно з положенням про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку, затвердженим наказами Міністерства фінансів України.

3. Аналізуючи практичний досвід обліку оплати праці, було встановлено, що у КП «Чорноморськводоканал» проводиться облік робочого часу, нарахування заробітної плати, відрахування та утримання. Бухгалтер підприємства відповідає за ведення кадрового обліку. Для прийняття нового працівника видається наказ про прийом на роботу, на основі якого бухгалтер заповнює особову картку працівника та заносить відповідну інформацію до трудової книжки. При звільненні працівника видається наказ про звільнення.

4. Працівникам КП «Чорноморськводоканал» встановлено місячний посадовий оклад. Сума заробітку обчислюється шляхом поділу суми окладу на кількість робочих днів (годин) за нормативною тривалістю місяця, а потім множиться на кількість фактично відпрацьованих днів (годин). Для обліку робочого часу використовується табель обліку використання робочого часу.

5. Важливим аспектом є точність та своєчасність нарахування та сплати податків, зборів та інших платежів, розмір яких залежить від обсягу діяльності комунального підприємства. Виплата заробітної плати на підприємстві здійснюється двічі на місяць: авансовий платіж (перша половина) – 07 числа кожного місяця та заробітна плата (друга половина) – 22 числа. Якщо дні виплати заробітної плати припадають на вихідний або святковий день, то виплата заробітної плати здійснюється у попередній робочий день. Для аналітичного обліку використовується картка 661 рахунку. Особливу увагу слід звертати на контроль за розрахунком та своєчасною сплатою нарахованого Єдиного соціального внеску, утримання податку з доходів фізичних осіб та військового збору.

6. Основною метою аналізу є оптимізація витрат з метою збільшення обсягу надання послуг та прибутку підприємства. Проведений аналіз операційних витрат на підприємстві показав необхідність подальшого зменшення витрат з метою збільшення обсягу надання послуг та прибутку. Важливо уникати перевищення темпів росту витрат над темпами росту виробництва та реалізації послуг. Для досягнення цього рекомендується підприємству поліпшувати організацію виробництва, впроваджувати нові технології, покращувати організацію праці та застосовувати ресурсозберігаючі машини та обладнання.

Розвиток та вдосконалення є важливими аспектами для забезпечення ефективного та безперебійного функціонування підприємств у сучасному світі. Підприємства постійно мають дбати про збільшення ефективності своєї економічної діяльності, шляхом оптимізації господарських процесів, та слідкувати й адаптуватись до змін у потребах і побажаннях своїх споживачів, щоб не втратити їх лояльності.

Задля покращення становища КП «Чорноморськводоканал» та оптимізації його роботи, можна спробувати провести наступні заходи:

1. Впровадити системи моніторингу та заходів контролю за якістю послуг з водопостачання, що дозволять швидко виявляти та усувати будь-які несправності та недоліки.

2. Проводити періодичні заходи з підвищення кваліфікації працівників КП «Чорноморськводоканал» за допомогою проведення навчальних курсів, семінарів та тренінгів.

3. Вдосконалити систему обліку споживання води та її оплати з метою зменшення кількості неплатоспроможних клієнтів та покращення фінансової стійкості КП «Чорноморськводоканал».

4. Налагодити взаємодію з місцевими органами влади, громадськими організаціями та іншими зацікавленими сторонами з метою вдосконалення роботи КП «Чорноморськводоканал» та покращення якості послуг.

АНОТАЦІЯ

Яковлєва Є. М. «Нормативне забезпечення та діюча практика обліку та контролю розрахунків з оплати праці (на прикладі КП «Чорноморськводоканал»)».

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування» за освітньою програмою «Облік і аудит». – Одеський національний економічний університет. – Одеса, 2023.

У роботі розглядаються теоретичні аспекти обліку та контролю розрахунків з оплати праці.

Проаналізовано нормативно-законодавчу базу щодо питань обліку та контролю розрахунків з оплати праці, наукові праці вітчизняних та зарубіжних вчених у сфері відображення у бухгалтерському обліку розрахунків з оплати праці, особливостей її контролю та економічного аналізу, а також практичний досвід КП «Чорноморськводоканал» щодо цього питання.

Запропоновано доповнити наказ про облікову політику підприємства щодо розрахунків з оплати праці, переглянути систему договірних відносин шляхом впровадження договорів з різноманітними умовами оплати, альтернативні варіанти посилення системи контролю розрахунків з оплати праці.

Ключові слова: розрахунки з оплати праці, нормативно-правове регулювання, облік, контроль, економічний аналіз.

ANNOTATION

Yakovlieva Y. «Legal regulation and modern practice of accounting and control of payroll calculations (based on the example of the utility «Chornomorskvodokanal» of Chornomorsk Municipality)».

Qualifying work for a bachelor's degree in specialty 071 «Accounting and Taxation» under the educational program «Accounting and Auditing». - Odessa National Economic University. - Odessa, 2023.

The paper considers theoretical aspects of accounting and control of payroll calculations.

The article analyzes the regulatory framework on accounting and control of payroll calculations, scientific works of domestic and foreign scientists in the field of accounting for payroll calculations, features of its control and economic analysis, as well as the practical experience the utility «Chornomorskvodokanal» on this issue.

It is proposed to supplement the order on the accounting policy of the enterprise for payroll calculations, review the system of contractual relations by introducing contracts with various payment terms, alternative options for strengthening the system of control over payroll calculations.

Key words: payroll calculations, legal regulation, accounting, control, economic analysis